

YARATILIŞ DESTANI

Orta Asya'da yaşayan Türk toplulukları arasında dünya ve insanın yaratılışı hakkında birçok efsane saptanmıştır. Bu efsaneler yakın çağlarda derlendikleri için İslamlik, Hıristiyanlık, Budizm, Maniheizm gibi dinlerden etkiler taşımaktadırlar. Ancak bunlar genel yapısıyla erken dönem Türk mitolojisinin izlerinin görüldüğü önemli ürünlerdir. Aşağıda, Altay Türkleri'ne ait iki yaratılış efsanesi verilmiştir. Bu iki efsane temel olarak birbirlerine benzerler; ama ayrıldıkları noktalar da vardır; aralarındaki farkları, okuyunca anlayacaksınız. İlk efsane W. Radloff tarafından saptanmıştır; ikinci efsane ise V. Verbitskiy tarafından saptanmış olup ilk efsaneden daha değişik bir söyleyişe sahiptir. İki efsanede de tek bir yaratıcı Tanrı vardır. Birinci efsanede Tanrı; Kayra Kan, Kuday ve Kurbustan adlarını taşıırken, ikinci efsanede Ülgen, Bay-Ülgen adlarına sahiptir. İki efsane de dış etki (Çin ve İran) taşırlar.

Bu yaratılış efsanelerinde İran mitolojisinin ile Mani dininin etkisinin olduğu görülmektedir. İkili düşünce ilkesi (dualizm) İran mitolojisinin en önemli özelliğidir. İran mitolojisinde Hürmüz, iyilik ilahıdır ve gökte oturur; Ehrimen ise yeraltında karanlıkların ilahıdır. Aynı durum Altay Türkleri'nin yaratılış destanlarında da vardır. Altay yaratılış destanlarında da Tanrı Kuday gökte oturur, Şeytan Erlik ise yer altında. Ama Erlik, Tanrı değildir; yalnızca güçlü bir körmös'tür (şeytan). Türk Tanrı düşüncesi, İran mitolojisindeki ikili ilah sistemini tek ilahlı sisteme çevirmiştir. İran mitolojisinde Hürmüz, birçok yaratık yaratır ve Ehrimen de bunların bir bölümünü kendisine vermesini ister; ama olumsuz yanıt alır. Aynı durum Altay yaratılış efsanesinde de söz konusudur. Tanrı Kuday (Ülgen) da birçok yaratık yaratır ve Erlik bunların bir kısmını kendine ister ama Tanrı bunu reddeder. Altay yaratılış destanlarında, herşeye gücü yeten ve günümüzdeki Tanrı inancının aynısı olan bir inanış yoktur. Altay yaratılış destanlarında Tanrı'ya yaratma eyleminde kimi varlıklar yardım eder (mesela Ak Ene ve Kişi yani Erlik). Bu yüzden bu efsanelerde her şeye kaadir bir Tanrı imajı yerine, yaratma eyleminde çeşitli varlık ve nesnelere başvuran bir ilah portresi çizilmiştir.

Verbitskiy'in saptamış olduğu yaratılış efsanesinde (aşağıdaki ikinci efsane) balığın dünya ile ilgili simgeselliğine yer verilmiştir. Bu efsaneye göre dünyanın altındaki üç balığın, dünyanın dengesini sağlamada rolü vardır. Burada balığa kutsallık verilmiş ve dünyanın dengede durmasının simgesi olmuştur. Bu özellik eski Hint mitolojisinde de vardır. Balığın burada kullanılması aynı zamanda onun insanın yaratılışının, yaşamın yeniden doğuşunun, bolluk ve bereketin simgesi olmasından ileri gelmiştir. Kimi araştırmacılar göre Kırım Türkleri de benzer biçimde, dünya okyanusunda büyük bir balık bulunduğunu ve balığın üzerinde boynuzlarıyla dünyayı taşıyan bir boğa olduğunu ileri sürerlerdi.

Altay yaratılış efsanelerinin bazı kahramanları yabancı adlar taşırlar; mesela Mangdaşire, Şal-Yime, May-Tere vb. Bu efsanelerin bazı motifleri de Eski Türk kültüründe bulunmamaktadır. Mesela Tanrı'nın gökte oturması, yaratma eyleminde nesne ve kişilere başvurması, Ak-Ana, Tanrı'nın insanlarla doğrudan konuşması ...gibi. Altay yaratılış efsanelerinde, Türk destanlarındaki güçlü yapı ve görkem de yoktur. Ergenekon Destanı ile karşılaştırılmaları bile bunu kolayca gözler önüne serer. Aşağıda iki yaratılış efsanesi de yer almaktadır.

YeridingPütkeni (Yerin Yaratılışı)

Herşeyden önce su vardı. Yer, ay, gök, güneş yoktu. Tanrı (Kuday) ile Kişi vardı. İki de birer kara kaz gibi su üzerinde uçuyorlardı.

Tanrı bir şey düşünmüyordu. Kişi, yel çıkarıp suyu dalgalandırdı; Tanrı'nın yüzüne su sıçrattı. Bunu yapınca da kendisinin Tanrı'dan güçlü olduğunu sandı; daha yüksekte uçmak istedi. Ama uçamadı; suya düşüp dibe battı. Boğulmak üzereydi. "Bana yardım et!" diye bağıırıp Tanrı'dan yardım istedi.

Tanrı "Yukarı çık!" dedi, o da sudan çıkıverdi. Sonra Tanrı, "Sağlam bir taş olsun!" dedi. Suyun dibinden bir taş yükseldi. Tanrı ile Kişi, taşın üzerine oturdular. Tanrı, Kişi'ye "Suya dal, suyun dibinden toprak çıkar!" diye buyruk verdi. Kişi, Tanrı'nın buyruğunu yerine getirdi. Suyun dibinden çıkardığı toprağı Tanrı'ya götürdü.

Tanrı, Kişi'nin getirdiğı toprağı suyun üzerine serperken "Yer olsun !" diye buyurdu. Buyruk yerine geldi, yeryüzü yaratıldı. Tanrı, yine Kişi'ye "Suya dal, suyun dibindeki topraktan çıkar !" diye buyruk verdi. Kişi, suya daldığında, bu kez kendim için de toprak alayım diye düşündü. İki avucuna da toprak doldurdu; bir avucundakini Tanrı'dan gizlemek için ağzına attı. Dileği, Tanrı'dan gizli kendine göre bir yer yaratmaktı. Avucundaki toprağı getirip Tanrı'ya uzattı. Tanrı, toprağı suyun üzerine serpip genişlemesini buyurdu. O'nun suya serptiğı toprak gibi, Kişi'nin ağzındaki toprak da büyüyüp genişlemeğe başladı. Kişi korktu; soluğı kesildi, öleyazdı.

Kaçmağa başladı. Ancak, nereye kaçsa yanı başında Tanrı'yı buluyordu. O'ndan kaçamıyordu. Çaresiz kaldı, Tanrı'ya yalvarmağa başladı: "Tanrı! Gerçek Tanrı! Bana yardım et".

Tanrı, Kişi'ye "Ağzındaki toprağı ne için sakladın" dedi. Kişi, "Kendime yer yaratmak için saklamıştım" diye yanıt verdi. Tanrı da, "Öyleyse at ağzından ve kurtul" dedi. Kişi'nin ağzındaki toprak yere dökülürken küçük tepeler oluştu. Tanrı, "Artık sen günahlı oldun" dedi, "Bana karşı geldin. Kötülük düşündün. Bundan sonra sana uyanlar, senin gibi kötülük düşünenler senin gibi kötü kişi olacak; bana uyanlar ise iyi ve pak kişiler olacak, güneş ve aydınlık yüzü görecek. Ben, gerçek Kurbustan adını almışım; bundan sonra senin adın da Erlik olsun. Günahlarını benden saklayanlar senin adamın olsun, günahlarını senden saklayanlar benim adamım olsun".

Yeryüzünde, dalsız budaksız bir ağaç yeşerdi. Tanrı, bu dalsız budaksız ağaçtan hoşlanmadı. "Dalları, yaprakları olmayan ağaca bakmak güzel değil. Bu ağacın dokuz dalı olsun!" dedi. Dalsız budaksız ağaç birden dokuz dallı oldu. Tanrı, "Dokuz dalın herbirinin kökünden, birerden dokuz kişi türesin; bunlar dokuz ulus olsun!" dedi.

Erlik, bunlar olurken büyük bir gürültü duydu. Nedir acaba diye düşündü. Tanrı'ya gürültünün nedenini sordu. Tanrı, "Ben bir kaganım, sen de kendince bir kagansın. İşittiğin gürültüyü yapanlar benim ulusumdur!" dedi. Erlik, Tanrı'dan bu ulusu kendisine vermesini istedi. Tanrı, "Olmaz!" diye karşıladi; "Sen git kendi işine bak!". Erlik'in canı sıkıldı. Hele bir gidip şu insanları göreyim diyerek kalabalığın yanına vardı. Orada insanlardan başka yaban hayvanları, kuşlar ve daha nice yaratıklar vardı. Erlik, Tanrı bunları nasıl yarattı acaba, bunlar ne yer, ne içerler diye düşündü. O düşünce dursun, insanlar ağacın yemişlerinden yemeğe başlamışlardı. Erlik baktı ki, insanlar ağacın yalnızca bir yanındaki yemişleri yiyorlar, öte yandakilere ellerini sürmüyorlar. İnsanlara bunun nedenini sordu. İnsanlar, şu yanıtı verdiler: "Tanrı bize şu yandaki dört dalın yemişini yemeği yasakladı. Biz yalnızca Tanrı'nın izin verdiği, ağacın gündoğusundaki yemişlerden yiyoruz. Şu gördüğün yılan ile köpek, yasak yandaki yemişleri yemememiz için bekçilik ediyor. Bundan sonra Tanrı göğe çıktı. Beş dalın yemişi de bizim aşımız oldu"

Bu yanıt, Erlik'i sevindirdi. Erlik Körmös, insanlardan Törüngey denilen erkeğe yaklaştı. Ona "Tanrı size yalan söylemiş. Asıl, yasakladığı yemişlerden yemeniz gerekir. Onlar daha tatlıdır. Bir deneyin; göreceksiniz" dedi. Erlik, uyumakta olan yılanın ağzına girdi; ağaca çıkmasını söyledi. Yılan, ağaca çıkıp yasak yemişlerden yedi. Doğanay'ın karısı Eje, yanlarına geldi. Erlik, Törüngey ile Eje'ye de yasak yemişlerden yemelerini söyledi. Törüngey, Tanrı'nın sözünü tutarak yasak yemişlerden yemedi. Karısı Eje dayanamadı, yedi. Yemiş çok tatlı idi. Alıp kocasının ağzına sürdü. Törüngey ile Eje'nin tüyleri birden döküldü. Utandılar. Kaçıp, herbiri bir ağacın ardına saklandılar.

Derken Tanrı geldi. Bütün ulus, kaçışıp bir köşeye gizlendi. Tanrı, "Törüngey! Törüngey! Eje! Eje! Neredesiniz" diye haykırdı. Törüngey ile Eje "Ağaçların arkasındayız" dediler, "Karşına çıkamıyoruz, utanıyoruz". Sonra, olanları bir bir anlattılar. Tanrı, bildiği şeyleri duymanın öfkesi içinde herbirine ayrı cezalar verdi. "Şimdi sen de Körmös'ten (Şeytan'dan) bir parça oldun" diyerek yılanı verdi ilk cezayı. "İnsanlar sana düşman olsun; seni görünce vurup, ezip öldürsünler!" dedi. Eje'ye döndü, "Sen, Körmös'ün sözüne uydun. Yasak yemişi yedin. Cezanı çekeceksin. Çocuk doğuracaksın. Doğururken de acı çekeceksin. Sonunda öleceksin, ölümü tadacaksın". Törüngey'e de şöyle diyerek cezasını verdi: "Körmös'ün aşını yedin. Benim sözümü dinlemedin, Körmös'ün sözüne uydun. Onun adamları onun dünyasında yaşar, karanlıklar dünyasında bulunur. Benim ışığımdan yoksun kalır. Körmös bana düşman oldu; sen de ona düşman olacaksın. Benim sözümü dinleseydin, benim gibi olacaktın. Dinlemediğin için dokuz oğlun, dokuz da kızın olacak. Bundan sonra ben, insan yaratmayacağım. Artık, insanlar senden türeyecek." Tanrı, Erlik'e de kızdı. "Benim adamlarımı niçin aldattın?" diye sordu öfkeyle. Erlik "Ben istedim, sen vermedin" dedi, "Ben de senden çaldım. Artık, hep çalacağım. Atla kaçarlarsa ise düşürüp çalacağım. İçip içip esirler (sarhoş olurlar) ise birbirlerine düşürüp döğüştüreceğim. Suyu girseler, ağaçlara çıksalar bile yine çalacağım". Tanrı da, "Öyleyse; dokuz kat yerin altında ayı, güneşi olmayan karanlık bir dünya vardır. Seni oraya atıyorum" diyerek Erlik'i cezalandırdı. Her şey bitince, bütün insanlara birden şöyle dedi: "Bundan sonra kendi yemeğinizi kendiniz kazanacak, gücünüzle elde edeceksiniz; benim yemeğimden yemek yok. Artık, yüz yüze gelip sizinle konuşmayacağım. Bundan sonra size May-Tere'yi göndereceğim".

May-Tere, insanlara birçok şey öğretti. Arabayı da May-Tere yaptı. Ot köklerini, yenilebilecek otları insanlara öğretti. Erlik, May-Tere'ye yalvardı: "Ey Gök Oğul, bana

yardım et. Tanrı'dan izin dile. Yanına çıkmak istediğimi söyle. Yardım et bana". May-Tere, Erlik'in dileğini Tanrı'ya ilettil. Tanrı aldırış etmedi. May-Tere, altmış yıl yalvardı. Sonunda Tanrı, Erlik'e haber gönderdi: "Düşmanlıktan vazgeçersen, insanlara kötülük etmezsen sana izin veririm, yanıma gelersin!" Erlik, söz verdi. Tanrı'nın katına çıktı. Baş eğdi. "Beni kutsa. Bana izin ver, ben de kendime gökler yapayım" diye yalvardı. Tanrı, izin verdi. Erlik, kendisi için gökler yaptı. Adamlarını topladı, yaptığı göklere yerleştirdi; kendisi de başlarına geçti. Çok kalabalık oldular. Tanrı'nın en sevgili kullarından olan Mangdaşire, bu duruma çok üzüldü. Üzüntü içinde düşündü: "Bizim öz kişilerimiz yeryüzünde sıkıntı çekip yoruluyor. Erlik'in adamları ise, göklerde keyfedip duruyor." Mangdaşire, bu üzüntü içinde Erlik'e savaş açtı. Erlik, daha güçlü çıktı. Ateş ile vurup Mangdaşire'yi kaçırdı. Mangdaşire, Tanrı'nın katına çıktı. Tanrı, "Nereden geliyorsun?" dedi. Mangdaşire, "Erlik'in adamlarının gökte oturması, bizim adamlarımızın ise yeryüzünde binbir güçlük içinde yaşamaları ağırıma gitti. Erlik'in yandaşlarını yere indirmek, göklerini başına yıkmak için Erlik'le savaştım. Gücüm yetmedi, o beni kaçırdı" diye yanıt verdi. Tanrı, üzülmemesini söyledi. "Erlik'e benden başka kimsenin gücü yetmez" dedi, "Erlik'in gücü senden çoktur. Ama gün gelecek, senin gücün Erlik'in gücünden üstün olacak". Mangdaşire'nin yüreği serinledi, rahat rahat uyudu.

Gün geldi, Mangdaşire güçleneceğini anladı. O gün Tanrı, Mangdaşire'yi yanına çağırırdı. "Var git. Güçlendin artık. Erlik'in göklerini başına yıkacak güce kavuşturdum seni. Dileğine ereceksin" dedi, "Sana, kendi gücümden güç verdim". Mangdaşire şaşırırdı: "Yayım yok, okum yok. Kargım yok, kılıcım yok. Kupkuru bir bileğim var. Yalnız bilek gücüyle Erlik'i nasıl yok edebilirim?". Tanrı, Mangdaşire'ye bir kargı verdi. Mangdaşire, kargıyı alıp Erlik'in göklerine gitti. Erlik'i yendi, kaçırdı; göklerini kırdı geçirdi. Erlik'in gökleri parça parça oldu, yeryüzüne döküldü. O güne değin dümdüz olan yeryüzü, o günden sonra kayalıklarla, sivri dağlarla doldu. Görklü Tanrı'nın özene bezene yarattığı güzelim yeryüzü eğri büğrü oldu. Erlik'in bütün yandaşları yere döküldü; suya düşenler boğuldu, ağaca çarpanlar sakatlanıp can verdi, sivri kayaların üstüne düşenler öldü, hayvanlara çarpanlar hayvanların ayakları altında kaldılar. Erlik, varıp Tanrı'dan kendine yeni bir yer istedi. "Benim göklerimin yıkılmasına sen izin verdin; barınacak yerim kalmadı" dedi. Tanrı, Erlik'i yerin altındaki karanlıklar ülkesine sürdü. Üzerine yedi kat kilit vurdu. "Burada gün ışığı, ay ışığı görmeyesin. Üzerinde sönmez ateşler olsun. İyi olursan yanıma alır, kötü olursan daha derinlere sürerim" dedi. Bunun üzerine Erlik, "Öyleyse ölmüş kişilerin canlarını bana ver; gövdeleri senin olsun, canları benim" dedi. Tanrı, "Yo, onları sana vermeyeceğim" dedi, "İstiyorsan kendin yarat". Erlik eline çekiç, körük ve örs aldı. Vurmağa başladı. Bir vurdu, kurbağa çıktı. Bir vurdu, yılan çıktı. Bir vurdu, ayı çıktı. Bir vurdu, domuz çıktı. Bir vurdu, Albis (kötü ruh) çıktı. Bir vurdu, Şulmus (kötü ruh) çıktı. Sonunda Tanrı, Erlik'in elinden çekici, örsü, körüğünü aldı; ateşe attı. Körük bir kadın, çekiç bir erkek oldu. Tanrı, kadını tutup yüzüne tükürdü. Kadın bir kuş olup uçtu. Bu kuş, eti yenmez, tüyü yelek olmaz Kurday denilen kuştur. Tanrı, erkeği de tutup yüzüne tükürdü. O da bir kuş olup uçtu; adına Yalban kuşu dediler.

Bu olanlardan sonra Tanrı, insanlara "Ben size mal verdim, aş verdim. Yeryüzünde iyi, güzel, pak olan ne varsa verdim. Yardımcınız oldum. Siz de iyilik yapın. Ben, göklerime çekileceğim, tez dönmeyeceğim" dedi.

Yardımcı ruhlarına döndü: "Şal-Yime; sen, rakı içip aklını yitirenleri, körpe çocukları, tayları, buzağları koru. Onlara kötülük gelmesin. Sağlığında iyilik yapmış olanların ruhlarını yanına al; kendini öldürenlerinkini alma. Zenginlerin malına göz dikenleri,

hırsızları, başkalarına kötülük edenleri de alma. Benim için, bir de kaganları için savaşıp ölenlerin ruhlarını da yanına al, benim yanıma getir.

İnsanlar ! Size yardım ettim. Kötü ruhları (körmösler) sizden uzaklaştırdım. Körmösler size yaklaşırsa, onlara yiyecek verin, ama onların yiyeceklerinden yemeyin; yerseniz, onlardan olursunuz. Benim adımlı söylerseniz korumam altında olacaksınız. Şimdi ben aranızdan ayrılıyorum, ama yine geleceğim. Beni unutmayın, geri gelmez sanmayın. Geri döndüğümde iyiliklerinizin, kötülüklerinizin hesabını göreceğim. Şimdilik benim yerimde Yapkara, Mangdaşire ve Şal-Yime kalacaklar; size yardımcı olacaklar. Yapkara! Gözlerini dört aç. Erlik senin elinden ölenlerin canlarını çalmak isterse, Mangdaşire'ye söyle; o güçlüdür.

Şal-Yime! Sen de iyi dinle. Albıs, Şulbus yeraltındaki karanlıklar ülkesinden çıkmasınlar. Çıkarlarsa, hemen May-Tere'ye bildir. Ona güç verdim. O, kötü ruhları koğar.

Podo-Sünku, Ay'ı ve Güneş'i bekleyecek. Mangdaşire, yeryüzünü ve gökyüzünü koruyacak. May-Tere, kötülerini iyilerden uzaklaştıracak.

Mangdaşire, sen de kötü ruhlarla savaş. Güç gelirse benim adımlı çağır. İnsanlara iyi şeyleri, iyi işleri öğret. Oltayla balık avlamayı, tiyin (sincap) vurmayı, hayvan beslemeyi öğret".

Sonra, Tanrı uzaklaştı. Mangdaşire, Tanrı'nın sözlerini yerine getirdi. Olta yaptı, balık avladı. Barutu buldu, sincap vurdu. Gün geldi, Mangdaşire kendi kendine mırıldandı: "Bugün beni yel uçuracak, alıp götürecektir". Bir yel geldi, Mangdaşire'yi uçurup götürdü. Bunun üzerine Yapkara insanlara "Mangdaşire'yi Tanrı yanına aldı. Artık, onu bulamazsınız. Gün gelecek, beni de yanına çağırarak. Nereye isterse oraya gideceğim. Öğrendiklerinizi unutmayın. Tanrı'nın yargısı budur" dedi. İnsanları kendi haline bırakıp o da gitti.

İkinci Yaratılış Destanı

Gök yoktu, yer yoktu. Yalnızca, sonu olmayan bir deniz vardı. Tanrı Ülgen (Aakay, Kurbustan), bu denizin üzerinde uçuyordu. Konacak sert bir yer arıyordu, bulamıyordu. Böyle uçarken gönlüne doğdu. Bir ses "Önündeki nesneyi yakala" diye fısıldadı. Ülgen, bu fısıltıyı yineledi. Ellerini öne doğru uzattı. O sırada su yüzüne bir taş çıkmıştı. Ülgen, taşı yakaladı, üzerine kondu. Taşın üstünde ne yapacağını düşündü. Uçsuz bucaksız suyun içinden Ak Ene (Ak Ana), süzülüp Ülgen'in karşısına çıktı ve "Yarat" dedi; üç kez yineledi. Ülgen "Nasıl?" diye sordu. Ak Ene "Yaptım oldu de, yaptım olmadı deme" dedi. Sonra, Ak Ene kayboldu. Bir daha da görünmedi. Ülgen, insanlara şu buyruğu verdi. "Var olana yok demeyin; vara yok diyen de yok olur!".

Ülgen, "Yer yaratılsın!" dedi; yer yaratıldı. "Gökler yaratılsın!" diye buyurdu; gökler yaratıldı. Böylece bütün dünyayı yarattı. Sonra, üç büyük balık yaratıp, yeri onların üzerine yerleştirdi. Balıklardan ikisini yerin kenarına, üçüncüsünü ortasına temel yaptı. Ortada bulunan balığın başı kuzey yönündedir. Bu balık başını eğerse, kuzeyden yayık (tufan) olur. Başını daha aşağı eğerse, yeryüzünde su basmadık bir avuç yer kalmaz. Onun için bu balık, büyük bir zincirle bir direğe bağlanmıştır. Onu, Mangda-Şire yönetir.

Ülgen, dünyayı yaratırken ay ve gün ışığının dokunduğu Altın Dağ'da oturdu. Bu dağ, gök ile yer arasında idi. Dünya'nın yaratılışı altı gün sürdü. Yedinci gün Ülgen yatıp uyudu; sekizin gün kalktı...

Bizim Ay ve Güneş'imizin dünyasından başka, doksan dokuz dünya daha vardır. Bunların hepsinde birer uçmag (cennet), birer tamu (cehennem) vardır.

Herbirinde insanlar bulunur. En büyük dünya, Han Kurbustan Tengere'dir. Bay-Ülgen, bu âlemin yönetimini yardımcılarından olan Mangızın Matmas Burkan adlı ruha vermiştir. Bu dünyanın yerinin adı Altın Telegey'dir. Cehennemi, Mangız Toçiri Tamu'dur. Bu tamuyu, Matman Kara adlı bir zebani yönetir. Doksan dokuz âlemin ortancası, Ezre Kurbustan Tengere'dir. Ezre Tengere'yi, Belgein Keratlu Türün Musıkay Burkan'a verilmiştir. Yerinin adı, Altın Şarka'dır. Cehennemi, Tüpken Kara Tamu'dur. Bu cehennemi Matman Karakçı yönetir. Kişioğullarının bulunduğu bizim dünyamız, en küçük dünyadır. Adına, Kara Tengere Dünyası denilir. Bu dünyayı, May-Tere yönetir. Cehenneminin adı, Kara Teş'tir. Bu cehennemi, Kerey Han yönetir. Bizim dünyamızın üzerinde otuz üç kat gök vardır. Bay-Ülgen, bir gün denize bakarken, suyun üstünde bir toprak parçasının yüzdüğünü gördü. Toprağın üzeri, insan gövdesine benzeyen bir kil tabakası ile kaplıydı. Ülgen, "Bu cansız toprak, kişi olsun!" diye buyurdu. Toprak, kişi oldu. Ülgen, ona Erlik adını verdi; olduğu yere bıraktı. Erlik, giderek Ülgen'i buldu. Ülgen de onu yanına aldı; kendisine küçük kardeş yaptı. Bir zaman sonra Erlik, Ülgen'i kıskandı. Ondan daha güçlü olmak istedi. Ülgen'e imrendi, "Ben de onun gibi olmalıyım" diye düşündü. Düşüne düşünce Ülgen'e düşman oldu. Ülgen bunun yerine, Mangdaşire'yi yarattı. Sonra da, bizim dünyamızda yedi kişi yarattı. Bunların kemikleri kamıştan, etleri topraktan oldu. Kulaklarına üfledi, can verdi. burunlarına üfledi, akıl verdi. En sonra da, yine bir kişi yarattı ve May-Tere adını verdi. Ona "Bu insanları sen yönet" diye buyurdu.